

for a living planet®

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
www.wwf.fi, www.panda.org

Maa- ja metsätalousministeriö
Neuvotteleva virkamies Sami Niemi (Sami.Niemi@gov.fi)
Erityisasiantuntija Henna Väyrynen (Henna.Vayrynen@gov.fi)
kirjaamo.mmm@gov.fi

20.5.2025

Viite: MMM lausuntopyyntö 9.4.20205 (VN/9336/2025)

Asia: WWF:n lausunto maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta Suomen karhukannan hoitosuunnitelmaksi

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Tiivistelmä

WWF kannattaa pääosin esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä, mutta haluaa korostaa muutamia keskeisiä näkökulmia.

Ensinnäkin, WWF katsoo, että karhukannan suotuisan suojelutason viitearvon määrittäminen esitetyllä tavalla on hataralla pohjalla ja tarkoitushakuista. WWF esittää, että viitearvo tulisi määritellä tieteelliseen mallintamiseen perustuen, kuten suden osalta on tehty. Tämä varmistaisi, että viitearvo perustuu parhaaseen mahdolliseen asiantuntemukseen ja ottaa huomioon karhukannan rakenteen ja genetiikan.

Toiseksi, WWF katsoo, että kannanhoidollisten poikkeuslupien oikeudelliset edellytykset on kuvattu pääasiassa asianmukaisesti, mutta luku 2.2.2 tulisi täydentää maininnalla siitä, että poikkeuslupien tavoitteena tulisi olla lajin suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen. Lisäksi WWF katsoo, että hoitosuunnitelmassa tulisi selkeämmin perustella, miksi kannanhoidolliselle karhunmetsästykselle esitetyt päämäärät täyttävät luontodirektiivin mukaiset vaatimukset.

WWF pitää tärkeänä, että nämä näkökulmat huomioidaan karhukannan hoitosuunnitelmassa, jotta se voi toimia tehokkaana työkaluna karhukannan suojelussa ja hallinnassa.

Yleistä

Tuoreimman kanta-arvion¹ mukaan syksyllä 2024 ennen metsästyskauden alkua karhujen kokonaisyksilömäärän arvioitiin olleen Suomessa hieman alle 2100 yksilöä. Karhujen lukumääräksi ennen vuoden 2025 metsästyskautta koko maassa ennustetaan mallin mukaan hieman alle 2400 yksilöä. Valtaosa (lähes 90 %) kannasta elää porohoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa.

Viimeisten kahden vuosikymmenen aikana Suomen karhukanta on noin kaksinkertaistunut. Suomen lajiston tuoreimmassa (2019) uhanalaisuusarvioinnissa² karhu on luokiteltu silmälläpidettäväksi lajiksi kriteerillä D1 (pieni populaatiokoko).

Hoitosuunnitelman luonnos on kattava ja asiantuntevasti kirjoitettu. WWF kannattaa pääosin esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä, ja keskittyy tässä lausunnossa vain muutamaan kannaltaan keskeiseen aiheeseen.

1. Karhukannan hoitosuunnitelman päätavoitteet

Hoitosuunnitelman päätavoitteet säilyttää karhukanta suotuisalla suojelutasolla ottaen samalla huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaatimukset, alueelliset erityispiirteet sekä ylläpitää karhukannan ihmisarkuutta ovat selkeät ja kannatettavat.

Sen sijaan karhukannan koon suotuisan suojelutason viitearvon määrittäminen nyt esitetyllä tavalla on hataralla pohjalla, ja näyttäytyy tarkoitushakuisena pyrkimyksenä mahdollistaa karhun kannanhoidollinen metsästys nykyisen kokoisessa kannassa ilman kunnollisia selvityksiä.

Viittaaminen siihen, että karhukannan on aiemmissa luontodirektiivin raportoinneissa raportoitu olleen suotuisalla tasolla, on ongelmallista, sillä karhun suotuisan suojelutason viitearvoa ei ole määritetty. 1860-luvulla karhukanta oli luultavasti jo taantunut ”luontaisesta”, ja karhukannan ekologinen kantokyky, joka on yksi lähtökohta suotuisan viitearvon määrittämiseen, lienee useampi tuhat yksilöä.

Suomi on näyttänyt koko EU:n laajuisesti kiitettävää esimerkkiä pyrittäessä määrittelemään susikannan suotuisan suojelutason viitearvoa tieteellisen mallintamisen pohjalta³. Samaa tiedeperusteista linjaa on syytä jatkaa myös karhun osalta.

WWF esittää, että nyt päivitettävänä olevassa karhun hoitosuunnitelmassa ei määritellä karhun suotuisan suojelutason viitearvoa, vaan sen sijaan määritellään hoitosuunnitelman toimenpiteeksi viitearvon määrittäminen parhaalla asiantuntemuksella mallintamiseen perustuen samaan tapaan kuin sudella, ottaen huomioon myös karhukannan rakenne sekä genetiikka.

¹ Mäntyniemi, S., Heikkinen, S., Helle, I., Valtonen, M. & Kojola, I. 2025. Karhukanta Suomessa 2024. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 33/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 24 s. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/556310>

² Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s. <http://hdl.handle.net/10138/299501>

³ Mäntyniemi, S., Valtonen, M., Helle, I., Johansson, H., Ponnikas, S., Nivala, V., Harmoinen, J., Herrero, A., Heikkinen, S., Kvist, L., Aspi, J., Kojola, I. & Holmala, K. 2022. Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen: Loppuraportti 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 80/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-514-9>

Riippumatta siitä, miten karhun suotuisan suojelutason viitearvo määritellään, on tärkeää, että hoitosuunnitelmassa todetaan - kuten luonnoksessa lukeekin, että *"...karhukannan suotuisan suojelutason viitearvo ei kuitenkaan kuvaa tavoitetasoa, mikä karhukannan tulisi olla tai mihin kanta tulisi laskea..."*, ja että *"... ei ole tarkoituksenmukaista asettaa yksilömääraistätavoitekantaa, koska karhukannan hoidontavoitteena on hakea tasapainoa ekologisten, taloudellisten ja sosiaalisten seikkojen muodostamaan kokonaisuuteen."*

2.2.2. Kannanhoidollinen metsästys

WWF katsoo, että karhukannan hoitosuunnitelman luonnoksessa kannanhoidollisten poikkeuslupien oikeudelliset edellytykset on kuvattu pääasiassa asianmukaisesti. WWF ei kategorisesti vastusta suotuisalla suojelun tasolla olevan suurpedon metsästystä kannanhoidollisin poikkeusluvvin (luontodirektiivin 1 artiklan 1 kohdan alakohta e) edellyttäen, että kannanhoidolliset poikkeusluvut täyttävät luontodirektiivin 16 artiklan mukaiset vaatimukset.

Lukua 2.2.2 olisi kuitenkin syytä täydentää maininnalla siitä, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisen päämäärän, eli ns. kannanhoidollisilla poikkeusluvilla tavoiteltavan päämäärän, tulee Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) oikeuskäytännön valossa olla direktiivin yleisten tavoitteiden mukainen. Toisin sanoen poikkeuksen tavoitteena tulisi olla lajin suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen.⁴

Lisäksi WWF katsoo, että vaikka kannanhoidollisten poikkeuslupien lainmukaisuuden arviointi kuuluu viime kädessä Suomen riistakeskukselle, tulisi karhukannan hoitosuunnitelmassa perustella nyt lausunnolla olevaa luonnosta selkeämmin, miksi kannanhoidolliselle karhunmetsästykselle hoitosuunnitelmassa esitetyt päämäärät täyttäisivät luontodirektiivin mukaiset vaatimukset.

WWF:n näkemyksen mukaan hoitosuunnitelmassa tulisi tuoda esille, miten karhun ihmisarkuuden ylläpitäminen liittyy karhukannan suotuisan suojelutason säilyttämiseen. Lisäksi olisi tärkeää perustella, miksi karhujen ihmistoiminnalle, tuotantoeläimille ja luonnonvaraiselle riistalle aiheuttamien vahinkojen pitäminen kannanhoidollisella metsästyksellä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti hyväksyttävällä tasolla ei ole luontodirektiivin edellyttämällä tavalla päällekkäinen päämäärä luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtien mukaisten päämäärien kanssa. Nämä päämäärät liittyvät nimenomaisesti luonnonvaraisten eläimistön suojelemiseen, erityisten merkittävien vahinkojen ehkäisemiseen sekä erilaisiin yleisen edun kannalta pakottaviin, kuten sosiaalisiin ja taloudellisiin, syihin.

WWF pitää edellä mainittujen lisäysten tekemistä karhukannan hoitosuunnitelmaan tärkeänä, jotta Suomen riistakeskus voisi tosiasiallisesti käyttää hoitosuunnitelmaa apunaan poikkeuslupaharkinnassaan metsästyslain 41 §:n muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä esitetyllä tavalla.⁵

2.3.1. Vahinkojen ennaltaehkäisy

WWF pitää tärkeänä, että lausunnolla olevassa luonnoksessa kiinnitetään huomiota vahinkojen ennaltaehkäisyyn, sillä kuten luonnoksesta ilmenee, ovat esimerkiksi aidat oikein asennettuina ja säännöllisesti hoidettuina tehokkaita suojausvälineitä. WWF katsookin, että ennaltaehkäiseviin toimiin on

⁴ Ks. EUT Asia C-674/17, kohta 43 sekä komission ohjeasiakirja (C(2021) 7301 final) s. 60–61.

⁵ Ks. HE 21/2025 vp, s. 15.

syötä panostaa, koska näin karhukannasta aiheutuvia sosioekonomisia ongelmia on mahdollista ratkoa tehokkaasti.

2.3.3. Karhuihin liittyvät muut konfliktit ja ravintohoukuttimet

WWF kannattaa lämpimästi toimenpidettä ”Maa- ja metsätalousministeriö käynnistää laajapohjaisen hankkeen, jossa selvitetään suurpetojen kuten karhujen niin yksityis- kuin matkailukäytössä olevien ruokintapaikkojen vaikutuksia ja laaditaan mahdollinen ohjeistus niiden käyttöä ja perustamista varten. Hankkeessa selvitetään myös tarve säädellä karhukuvaustoimintaa tai haaskanpitoa lainsäädännön keinoin.”

3.1 Kansainvälinen yhteistyö

WWF esittää, että karhun yhteispohjoismaisen kannanhoidon kehittäminen ja Suomen liittyminen Ruotsin ja Norjan DNA-pohjaiseen kannanseurantajärjestelmään asetetaan toimenpiteeksi selvemmin kuin nyt luonnoksessa olevat kirjaukset ”mahdollisuuksien selvittämisestä”. Suomen liittymistä yhteispohjoismaiseen DNA-seurantaan suositellaan muun muassa Fennoskandian karhukantojen yhteyksiä käsittelevässä tutkimusartikkelissa⁶.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF), Suomen Rahasto, sr

Elina Erkkilä
Suojelejohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Petteri Tolvanen
Ohjelmajohtaja, suomalainen luonto

Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös avustava ympäristöoikeuden asiantuntija Taika Tiesmaa.

⁶ Kopatz, A. Kleven, O. Kojola, I., Aspi, J. Norman, A. J. Spong, G., Gyllenstrand, N., Dalén L. Fløystad, I., Hagen, S.B, Kindberg, J., Flagstad, O., Flagstad, Ø. 2021: Restoration of transborder connectivity for Fennoscandian brown bears (*Ursus arctos*). – Biological Conservation 253 (2021) 108936.